

**ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ**

Αριθμ. Πρωτ. 384

Εν Ηρακλείω, τῆ 14ῃ Μαΐου 2020

**ΣΥΝΟΔΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΝΟΡΙΕΣ
ΤΗΣ Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ**

Σύμφωνα με ὁμόφωνη Απόφαση τῆς Συνοδικῆς Σύσκεψης τῆς
Ἱεραῶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τῆς 7ῆς
Μαΐου 2020 καί κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. Δ1α/ΓΠ.οἰκ. 29519/12-5-
2020 Κ.Υ.Α. (ἰσχύος ἀπό 15.5.2020 ἕως 5.6.2020).

ΟΔΗΓΙΕΣ

**ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ
ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ**

1) Τά μέτρα τῆς Πολιτείας ἔχουν θέσει τίς προϋποθέσεις γιά τή διαφύλαξη τῆς δημόσιας υγείας σέ σχέση καί μέ τή συμμετοχή τῶν πιστῶν στίς Ἱερές Ἀκολουθίες.

Σύμφωνα μέ τά μέτρα αὐτά εἶναι ἀπαραίτητη ἡ τήρηση τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἑνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ ὄσων προσώπων ἀναμένουν γιά νά εἰσέλθουν στούς Ἱερούς Ναούς καί μέ ἐλάχιστη ἀπόσταση ἑνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ τους, μέ τήν ἐπιφύλαξη ὅτι σέ περίπτωση κατά τήν ὁποία ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ (στόν ὁποῖο δέν συμπεριλαμβάνονται οἱ βοθητικοί χώροι) ὑπερβαίνει τά πεντακόσια (500) τ.μ., ὡς μέγιστος ἀριθμός παρευρισκόμενων ὀρίζεται ἀπό τόν Νόμο ὁ ἀριθμός τῶν πενήντα (50) προσώπων.

2) Ὁ χώρος τοῦ κάθε Ἱεροῦ Ναοῦ πρέπει νά διαμορφωθεῖ σύμφωνα μέ τήν προβλεπόμενη ἀναλογία ἑνός προσώπου ἀνά δέκα (10) τ.μ. ἐπιφανείας καί μέ ἐλάχιστη ἀπόσταση ἑνός καί ἡμίσεως (1,5) μέτρου μεταξύ τους. Ὅπου ὑπάρχει τέτοια δυνατότητα, κρίνεται ἀπαραίτητη ἡ παραμονή ἐντός τῶν Ἱερῶν Ναῶν μόνο ὄσων καθισμάτων προβλέπονται, τοποθετημένων στίς ἀνάλογες μεταξύ τους ἀποστάσεις καί ἡ ἀπόσυρση τῶν ὑπολοίπων καθισμάτων ἐκτός τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Σέ διαφορετική περίπτωση, πρέπει νά ὑπάρχει ἐμφανής καί κατάλληλη εὐπρεπής σήμανση, σχετικά μέ τά ἐπιτρεπόμενα γιά χρήση καθίσματα, ὥστε νά διασφαλίζεται ἡ ἀπαραίτητη ἀπόσταση μεταξύ τῶν πιστῶν. Ἀρμόδια πρόσωπα ὀφείλουν νά διευκολύνουν τούς πιστούς γιά τήν τήρηση τῶν μέτρων, μέ ἀπόλυτη ἡσυχία καί εὐπρέπεια, ὥστε νά μήν δημιουργεῖται ἀναστάτωση κατά τήν διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

3) Στόν προαύλειο χῶρο τῶν Ἱερῶν Ναῶν, μπορεῖ νά παραμένει ἀριθμός πιστῶν, τηρώντας πάντοτε τήν ἀπόσταση τοῦ 1,5 μέτρου μεταξύ τῶν προσώπων, οἱ ὁποῖοι θά μπορούν νά παρακολουθοῦν τίς Ἱερές Ἀκολουθίες, ἀφοῦ θά ἔχουν ἀνοιχθεῖ τά ἐξωτερικά μεγάφωνα κατά τίς ὥρες καί στό ἐπίπεδο ἐκπομπῆς ἤχου πού ἐπιτρέπεται ἀπό τήν κείμενη νομοθεσία.

Σημειώνεται ὅτι ἡ κωδωνοκρουσία κατά τήν ἔναρξη τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί τή Θεία Λειτουργία πραγματοποιεῖται κανονικά, κατά τά εἰθισμένα.

4) Στίς εισόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν πρέπει νά ὑπάρχουν σέ ἐμφανῆ σημεία δύο (2) σταθμοί ἀντισηπτικῶν/ἀπολυμαντικῶν, προκειμένου ὅσοι πιστοί εἰσέρχονται σ' αὐτούς νά τηροῦν ἀπαραίτητα τήν ὑποχρεωτική γιά ὅλους διαδικασία ἀπολύμανσης τῶν χεριῶν.

5) Σέ κάθε Ἱερό Ναό πρέπει νά ὀρισθεῖ ἐξουσιοδοτημένο ὑπεύθυνο πρόσωπο πού θά ἐφαρμόζει τόν ἔλεγχο ἀναμονῆς στίς εισόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί θά διευκολύνει γενικῶς, μέ τήν ἀπαραίτητη διάκριση καί εὐγένεια, στήν ἐπισήμανση τῆς ἀνάγκης τήρησης τῶν μέτρων καί τή διευκόλυνση ἐν γένει τῶν πιστῶν.

Τό πρόσωπο αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά φέρει τά ὑπό τοῦ νόμου προβλεπόμενα μέτρα προστασίας (μάσκα, γάντια κ.λπ.). Ἐπισημαίνεται ὅτι, ἡ παρουσία τοῦ ἐξουσιοδοτημένου αὐτοῦ προσώπου καθίσταται ἀπαραίτητη ὄχι μόνο κατά τή διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἀλλά καί κατά τή διάρκεια τῆς προσέλευσης τῶν πιστῶν στούς Ἱερούς Ναούς γιά ἀτομική τους προσευχή.

Ὅπου ὑπάρχει δυνατότητα, προτείνεται ἡ χρήση διαφορετικῶν θυρῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ γιά τήν εἴσοδο καί ἔξοδο τῶν πιστῶν. Στίς ἐξόδους τῶν Ἱερῶν Ναῶν πρέπει νά τοποθετηθοῦν ὑποχρεωτικά εἰδικοί κάδοι γιά τήν ἀπόρριψη ἐξοπλισμοῦ ὑγιεινῆς. Οἱ θύρες τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ παραμένουν ἀνοιχτοί κατά τή διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

6) Ο φυσικός εξαερισμός τῶν Ἱερῶν Ναῶν εἶναι ὑποχρεωτικός, ὄχι μόνο κατά τή διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἀλλά καί γιά ὅσες ὥρες οἱ Ἱεροί Ναοί θά εἶναι ἀνοιχτοί γιά τούς πιστούς. Σέ περίπτωση χρήσης τεχνητοῦ κλιματισμοῦ πρέπει νά ληφθεῖ ἄμεση μέριμνα γιά τόν καθαρισμό τῶν φίλτρων αὐτοῦ. Ὁ τεχνητός κλιματισμός δέν ἀντικαθιστᾷ τόν ἀπαραίτητο φυσικό εξαερισμό τῶν Ἱερῶν Ναῶν, ὁ ὁποῖος πρέπει νά γίνεται ταυτόχρονα καί μέ τόν τεχνητό κλιματισμό, ὅπου αὐτός συμβαίνει.

7) Εἶναι ἀπαραίτητη καί ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ συχνή καί σχολαστική καθαριότητα καί τακτική ἀπολύμανση τῶν σημείων καί τῶν ἐπιφανειῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, στά ὁποῖα παρατηρεῖται συχνή πρόσβαση τῶν πιστῶν. Ἡ καθαριότητα πρέπει νά γίνεται κυρίως μέ τήν χρήση ἀντισηπτικοῦ διαλύματος, ἐνῶ σέ ἐμφανές σημεῖο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ πρέπει νά τοποθετηθεῖ ὁ προβλεπόμενος ἀναγκαῖος ἐξοπλισμός ὑγιεινῆς (*χαρτομάντηλα, χάρτινες πετσέτες, πλαστική σακούλα κ.λπ.*). Κατάλληλο πρόσωπο ἀπό τόν Ἱερό Ναό πρέπει ὑπεύθυνα νά ἀναλάβει τό ἔργο τῆς καθαριότητας.

8) Ὑποχρεωτικά πρέπει νά ἀναρτηθεῖ στους Πίνακες τῶν Ἀνακοινώσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, γιά τήν ἀκριβῆ ἐνημέρωση τῶν πιστῶν: α) τό Πρόγραμμα τελέσεως τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, β) τό ὠράριο κατά τό ὁποῖο ὁ Ἱερός Ναός παραμένει ἀνοιχτός γιά τήν προσέλευση τῶν πιστῶν γιά ἀτομική προσευχή καί προσκύνημα καί γ) ὁ συνολικός ἀριθμός τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νά παρευρίσκονται ταυτόχρονα ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, σύμφωνα μέ ὅσα ὀρίζονται παραπάνω.

9) Συνιστᾶται ἡ τέλεση συχνότερα τῆς Θείας Λειτουργίας, στίς καθημερινές ἡμέρες τῆς ἐβδομάδας, ὅπου ὑπάρχει δυνατότητα, ὥστε νά μὴν γίνεται συνωστισμός τῶν πιστῶν στή Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς.

Ἐπίσης, καί τήν Κυριακή, ὅπου εἶναι δυνατόν καί κρίνεται σκόπιμο ἀπό τούς κατά Τόπους Ποιμενάρχες, μπορεῖ νά τελεῖται καί δεύτερη Θεία Λειτουργία, γιά τόν ἐκκλησιασμό περισσότερων πιστῶν, κατά τίς ἀνάγκες κάθε Ἑνορίας.

10) Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, ἀπό τήν ἀρχή αὐτῆς τῆς πανδημίας, ἔχει προτρέψει τίς εὐπαθεῖς ὁμάδες τῶν πιστῶν (*ἠλικιωμένους, ἀσθενεῖς, κ.ἄ.*) νά ἀποφεύγουν τή συμμετοχή τους στήν κοινή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου νά μὴ θέσουν τούς ἑαυτούς τους καί τούς ἄλλους σέ κίνδυνο. Οἱ πνευματικές ἀνάγκες τῶν πιστῶν πού ἀνήκουν στίς εὐπαθεῖς ὁμάδες θά ἐξυπηρετοῦνται

ἀπρόσκοπτα, σέ συνεννόηση μέ τούς κατά τόπους Ἐφημερίους τῶν Ἐνοριῶν, μέ ἀπόλυτο σεβασμό καί διάκριση.

11) Ἡ χρήση τῆς μάσκας δέν εἶναι ὑποχρεωτική ἀπό τούς πιστούς, κατά τή διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Οἱ πιστοί, μέ προσωπική τους εὐθύνη καί μέριμνα, συνιστᾶται νά φέρουν προστατευτική μάσκα.

12) Κατά τήν προσέλευση στήν Θεία Μετάληψη πρέπει νά τηροῦνται μέ ἀκρίβεια οἱ ἀποστάσεις μεταξύ τῶν πιστῶν καί νά μήν γίνεται συνωστισμός.

Στή Θεία Μετάληψη μποροῦν νά προσέρχονται καί πιστοί πού θά ἐκκλησιάζονται ἀπό τόν προαύλειο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, τηρώντας τίς ἀπαραίτητες ἀποστάσεις κατά τήν ἀναμονή τους. Καλό εἶναι, ὅπου κρίνεται σκόπιμο, νά μεταδίδεται ἡ Θεία Μετάληψη ἀπό περισσότερα τοῦ ἑνός Ἅγια Ποτήρια, ὥστε νά μήν ὑπάρχει μεγάλη ἀναμονή τῶν πιστῶν.

Ἀρμόδιο πρόσωπο θά ἐπιμελεῖται τῆς τάξεως αὐτή τήν ὥρα, μέ ἡσυχία καί ἱεροπρέπεια, ὥστε νά μήν δημιουργεῖται ταραχή καί φασαρία.

13) Ἐάν κάποιος πιστός, κατά τήν διάρκεια τῆς παραμονῆς του στόν Ἱερό Ναό, παρουσιάσει συμπτώματα ἀσθένειας, πρέπει νά ληφθεῖ μέριμνα γιά τήν ἄμεση καί ἀσφαλῆ ἀπομάκρυνσή του ἢ, ἐφόσον αὐτό δέν εἶναι δυνατό, γιά τήν ἀσφαλῆ μετακίνησή του σέ εἰδικό χῶρο πρὸς ἀποφυγή ἐπαφῆς μέ ἄλλα πρόσωπα. Πρὸς τόν σκοπό αὐτό πρέπει νά ληφθεῖ ἡ ἀνάλογη μέριμνα καί νά προβλεφθεῖ ἡ ὑπαρξη εἰδικοῦ χώρου (π.χ. γραφεῖο, χῶρος στό πνευματικό κέντρο κ.λπ.) μέ ἐπαρκῆ ἐξαερισμό, στόν ὁποῖο θά ὑπάρχουν μάσκες, χαρτομάντηλα, πλαστική σακούλα, γιά τήν ἀπόρριψη αὐτῶν, καί ἀντισηπτικό χεριῶν.

14) Ὅσον ἀφορᾷ στήν τέλεση Ἱερῶν Μυστηρίων Γάμου καί Βαπτίσεως καί Ἐξοδίων Ἀκολουθιῶν, ἰσχύουν ὅσα παραπάνω προβλέπονται σχετικά μέ τήν προσέλευση πιστῶν στή Θ. Λειτουργία καί τίς Ἱερές Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας. Χρειάζεται προσοχή ὥστε σέ καμία περίπτωση νά μήν ἐπιτρέπεται ἡ παραμονή μεγαλύτερου ἀριθμοῦ προσώπων ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἀπό τά προβλεπόμενα ἀπό τό Νόμο.

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ κληρικός ἔχει τήν εὐθύνη νά ἐπισημαίνει μέ διάκριση τά ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νά γίνονται κατανοητά καί σεβαστά ἀπό τούς πιστούς, κυρίως κατά τίς πρῶτες ἡμέρες τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν πιστῶν, στίς νέες αὐτές συνθῆκες.

15) Ἐξακολουθεῖ νά ἐπιτρέπεται ἡ μέσω τῶν ραδιοφωνικῶν καί τηλεοπτικῶν σταθμῶν ἢ καί διά τοῦ διαδικτύου ἀναμετάδοση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, γιά ἐκείνους πού δυσκολεύονται νά μετέχουν στή Θεία Λατρεία, γιά διάφορους λόγους. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση τίθεται ἡ διακριτική χρήση τῶν μέσων αὐτῶν, πρὸς ἀποφυγή ἀναταραχῆς ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί κατά τήν ὥρα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

16) Τά Ἱερά Μνημόσυνα θά τελοῦνται στή Θεία Λειτουργία, σύμφωνα μέ τίς παραπάνω προβλέψεις. Ἐπίσης, Τρισάγια μποροῦν νά γίνονται ἐπί τοῦ τάφου στά Κοιμητήρια, μέ τήν παρουσία τῶν στενῶν συγγενῶν καί τηρουμένων τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων ὑγιεινῆς.

Συνιστᾶται ἡ ἀποφυγή παράθεσης ἐπιμνημοσύνων δεξιῶσεων καί κερασμάτων στά Πνευματικά Κέντρα ἢ στίς Αἵθουσες τῶν Ἱερῶν Ναῶν, πρὸς ἀποφυγή συνωστισμοῦ, σύμφωνα μέ ὅσα ἰσχύουν καί περὶ μή λειτουργίας χώρων ἐστίασεως καί συναθροίσεως κοινῶν. Γιά τό θέμα αὐτό πρέπει νά ἐνημερώνονται κατάλληλα οἱ συγγενεῖς τοῦ κεκοιμημένου.

17) Ὅλα τά παραπάνω ἀφοροῦν καί στίς Ἱερές Μονές καί στά Ἱερά Ἡσυχαστήρια.

Τονίζεται, ὅτι, κατά τό ὡς ἄνω χρονικό διάστημα ἀπαγορεύονται οἱ ὀργανωμένες ὁμαδικές προσκυνηματικές ἐπισκέψεις. Ὁ ἀριθμός ἐπισκεπτῶν πού μποροῦν νά δέχονται ἡμερησίως (χωρίς διανυκτέρευση) δέν μπορεῖ νά ὑπερβαίνει τήν ἀναλογία ἓνα ἄτομο ἀνά 10 τ.μ. τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἢ τοῦ κεντρικοῦ χώρου λατρείας τοῦ Μοναστηριοῦ ἢ τοῦ χώρου ἐγκαταβίωσης, μέ ἀνώτατο ὄριο τά πενήντα (50) πρόσωπα.

18) Τά Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν καί τά Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν καί Ἡσυχαστηρίων, ὡς ἀρμόδια ὄργανα διοικήσεως αὐτῶν, ἔχουν τήν εὐθύνη γιά τήν τήρηση τῶν ἀνωτέρω.

19) Οἱ κατά Τόπους Σεβ. Μητροπολίτες μέ Ποιμαντικές Ἐγκυκλίους τους δύνανται νά καθορίζουν ἐπί μέρους σημεῖα γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων γιά τήν προστασία ἀπό τήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης